

De Grave

alleen maar aan dat er in de besluitvorming over het participatiemodel een bepaalde druk is in verband met de EMD-fase. Dat is volgens mij niet onbekend. De Kamer is volgens mij baas over zijn eigen procedure en zal dus net zoveel tijd voor besluitvorming nemen als hij nodig acht. De regering doet ook haar werk. Zij bereidt dit grondig voor. De heer Timmermans heeft omstandig uitgelegd hoe belangrijk deze beslissing is en welke grote belangen en bedragen ermee gemoeid zijn. Gelet op alle overwegingen die de heer Timmermans heeft genoemd, lijkt het mij dat de regering de tijd moet nemen om dit grondig voor te bereiden. Nogmaals, de staatssecretaris zal spoedig aan de Kamer rapporteren over de, ook procedurele, stand van zaken.

De heer **Timmermans** (PvdA): Ik vind het teleurstellend dat wij niet nu al weten welke procedure wij samen met het kabinet zullen ingaan. Ik begrijp dat de staatssecretaris binnenkort met een standpunt komt en ik noteer dat de Kamer de handen vrij heeft om zelf te bepalen in welk tempo wij daarover willen praten. Dat bepaalt dus niet de industrie.

Minister **De Grave**: Ik kan mij niet voorstellen dat de heer Timmermans uit welke uitspraak van een bewindsman van Defensie dan ook de indruk kan hebben gekregen dat wij ons niet realiseren dat uiteindelijk de Kamer zelf bepaalt hoe zij over dit onderwerp wil beslissen. Wat betreft het argument dat de industrie erover gaat: ik weet al een hele tijd dat het in Nederland anders is geregeld. Dat de industrie hier een bepaalde rol in speelt, is overigens duidelijk. Niet in besluitvormende zin, maar wellicht wel in meebetallende zin.

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Ik wil de heer Timmermans een vraag stellen. Wat is het probleem van de PvdA in dezen? De antwoorden van de minister duiden erop dat de procedures bekend zijn. Verder weten wij dat half oktober het Congres hierover een beslissing zal nemen en dan is Nederland aan zet. Tot slot merk ik op dat er nog een werkgroep van de PvdA bezig is die zich met de JSF-jachtvliegtuigen bezighoudt.

De heer **Timmermans** (PvdA): Als volksvertegenwoordiger neem ik mijn verantwoordelijkheid. Ik ben er verantwoordelijk voor dat op een fatsoenlijke manier besloten wordt over de besteding van 14 mld gulden Nederlands belastinggeld. Ik wil niet in een situatie terecht komen waarin ik gedwongen word op korte termijn beslissingen te nemen omdat dit in het belang van de industrie zou zijn. Ik wil in staat zijn, een brede politieke afweging te maken en daar heb ik een besluit en informatie van dit kabinet, en niet via de media, voor nodig.

Mevrouw **Van 't Riet** (D66): Ik wil mij korthedshalve aansluiten bij de opmerkingen van mevrouw Van Ardenne. Ik ben er ook zeer verbaasd over dat deze vragen toegekend zijn. Er is namelijk in de procedure van de regering niets veranderd. Aansluitend vraag ik om een bevestiging van de minister om de situatie duidelijk te krijgen. Wij wachten toch op een besluit van het Congres in Amerika dat in oktober plaatsvindt? Dan pas kunnen wij procedureel verder en dan komt de regering met haar aangekondigde brief. Dit is toch geen afwijking van de gang van zaken?

De heer **Van Bommel** (SP): Ook ik wil de heer Timmermans een vraag stellen. Zijn pleidooi in verband met het bedrag van 14 mld gulden staat in een vreemd daglicht ten opzichte van de discussie die eerder gevoerd is met zijn collega Zijlstra. Hij zei dat men moet teruggaan van 138 naar 100 jachtvliegtuigen. Ik had verwacht dat de heer Timmermans zou pleiten voor het stopzetten van dit project: een bedrag van 12 mld of van 14 mld gulden is beide te veel. Wat is het standpunt van de PvdA op dit punt?

De heer **Harrewijn** (GroenLinks): Ik ben het gedeeltelijk met de heer Timmermans eens. Wij weten dat de industrie een voorkeur heeft voor meedoen met de JSF. Het NIVR-rapport is beschikbaar, maar daar komt geen reactie op. Als de staatssecretaris over een financiële bijdrage van de industrie spreekt, krijg ik het gevoel dat de andere opties alleen maar gebruikt worden als pressiemiddel om extra geld los te krijgen om met de JSF aan de slag te gaan. Ik vraag de minister hoe serieus met anderen wordt onder-

handeld over de ontwikkelingsfase en een bijdrage van onze industrie aan dat soort projecten. Of wordt gewacht op de beslissing van het Amerikaanse Congres en mogen wij daar alleen nog maar achteraan sukkelen?

Minister **De Grave**: Ik ben de heer Harrewijn er bijzonder dankbaar voor dat hij mij nog een vraag stelt. Anders sta ik hier alleen maar spek en bonen. Het antwoord op zijn vraag luidt dat de regering kijkt naar twee mogelijke trajecten: het traject participeren en het traject kopen van de plank. Bij het traject participeren worden alle drie de jachtvliegtuigen in beschouwing genomen: de JSF, de Rafale en de Eurofighter. Bij die afweging is de financiële participatie van de industrie belangrijk, omdat de industrie hierbij financiële belangen heeft. Dit is geen doorslaggevende factor, maar heeft wel betekenis. De opties liggen echter open. Het kabinet heeft hierover nog niet gesproken, laat staan dat een besluit is genomen. Wel zijn voorbereidingen getroffen, zodat het kabinet op een verantwoorde wijze een besluit kan nemen. Het kabinet zal dan de Kamer alle inlichtingen verstrekken zodat zij op haar beurt op een verantwoorde wijze de keuze van het kabinet kan beoordelen.

De heer **Timmermans** (PvdA): Ik vind dat de heer Bommel een goede vraag heeft gesteld, omdat die aangeeft waarop wij wachten. Wij wachten op een gedegen analyse van de ontwikkeling van het luchtwapen in de toekomst en het belang dat daaraan voor Nederland in een breed buitenlands-politiek kader verbonden kan zijn. Pas als die afweging is gemaakt, kan geconcludeerd worden of de F-16 moet worden vervangen, welk vervangend toestel wordt gekozen en om welke aantallen het daarbij gaat.

Vragen van het lid Rietkerk aan de minister van Justitie over uitkeringen voor gedetineerden.

□

De heer **Rietkerk** (CDA): Voorzitter. De CDA-fractie is geschokt door berichten uit de media. De meest opvallende kop was: "Zware criminelen in de cel slapend rijk". Het beeld bij de burger is dat

Rietkerk

gedetineerden in de gevangenis tonnen krijgen uitgekeerd. De CDA-fractie vindt dat deze situatie indruist tegen het rechtsgevoel in de samenleving. Toen ik de berichten las, was ik verbijsterd dat gedetineerden nog steeds een uitkering ontvangen. Hoe is het mogelijk dat ruim anderhalf jaar na de wetswijziging nog steeds uitkeringen worden betaald? Hoeveel geld is er sinds mei 2000 in totaal betaald aan gedetineerden in gevangenis?

Verder blijkt dat TBS'ers bovenop de sociale uitkeringen nog steeds een schade-uitkering krijgen voor het wachten op hun behandeling, een soort TBS-bonus-extra. Sinds 1998 heeft de CDA-fractie meermalen gesteld dat de schadevergoeding voor wachtende TBS'ers moet worden geschrapt. Nu blijkt dat wachtende TBS'ers nog steeds recht hebben op een extra TBS-bonus. Hoeveel is er vanaf 1998 onder de verantwoordelijkheid van de minister aan schadevergoeding aan wachtende TBS'ers uitgekeerd? Om hoeveel wachtende TBS'ers ging het vanaf 1998? Hoeveel wachtende TBS'ers krijgen vandaag de dag een schade-uitkering voor het wachten, dus een soort TBS-bonus-extra.

De CDA-fractie vindt het ernstig dat burgers die wachten op een behandeling of een opname geen cent krijgen en dat wachtende TBS'ers nog steeds recht hebben op een TBS-bonus-extra.

□

Minister **Korthals**: Voorzitter. Laat er geen misverstand over bestaan dat ook de regering vindt dat diegenen die gedetineerd en in TBS zijn geen uitkering zouden moeten krijgen. Om die reden is er een wet gekomen per 1 mei 2000, ingediend door de toenmalige staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de heer De Grave. Vanaf dat moment is de situatie veranderd. Bij uitkeringen op grond van de WW, de WAO, de Toeslagenwet, de Algemene nabestaandenwet en dergelijke wordt op grond van een centraal geautomatiseerd systeem aan de LISV aangegeven wie er ten onrechte een uitkering krijgt. Beter gezegd, men weet dat die personen gedetineerd zijn en op grond daarvan zal er geen uitkering meer kunnen plaatsvinden.

Het zit inderdaad anders bij de ABW, omdat de uitbetaling daarvan

niet centraal, maar via de gemeente plaatsvindt. Formeel zal de gedetineerde moeten aangeven dat hij in het huis van bewaring dan wel in de gevangenis zit. Verder wordt er gewerkt aan een geautomatiseerd centraal systeem. Zoals bekend, heeft de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid al aangegeven dat er zal worden gescreend in hoeveel zaken er daadwerkelijk nog uitbetaling plaatsvindt.

Het is bekend dat er te weinig TBS-plaatsen zijn. Er wordt hard aan gewerkt om dat tekort terug te brengen. Dat moet de heer Rietkerk bekend zijn. De rechter heeft gezegd dat er na een bepaalde periode een schadevergoeding moet worden betaald aan diegenen die alsnog in de gevangenis zitten. Die situatie wensen wij niet; die wordt teruggebracht. Over de precieze bedragen en aantallen uitkeringen en mensen kan ik nu geen antwoord geven. Die informatie zal ik u schriftelijk doen toekomen.

De heer **Rietkerk** (CDA): Voorzitter. Ik dank de minister voor de antwoorden. Toch blijft het een voor de CDA-fractie onverteerbare situatie. Ik heb gevraagd hoeveel er na de wetswijziging vanaf 1 mei 2000 is uitgekeerd aan gedetineerden in gevangenis. De minister zou dat toch zo in beeld moeten kunnen brengen. Op die vraag is de minister niet ingegaan. Het onderzoek waaraan de minister refereert laat ik verder rusten; meerdere fracties hebben al hun verontwaardiging uitgesproken en er zijn vragen over gesteld. Het ging dan met name over de zeven ton die zijn uitgekeerd aan Ferdi E. Wij wachten de antwoorden op de vragen en het onderzoek af. Wil de minister bij het onderzoek ook ingaan op de informatiehuishouding bij de dienst Justitiële inrichtingen – ook in verband met het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid – en daar een toezegging over doen?

Het tweede onderwerp betreft de TBS-bonus-extra. Vanaf 1998 is er naar mijn beeld – de minister moet mij tegenspreken als het niet zo is – tussen de 1 mln en 1,5 mln gulden aan TBS-bonus-extra, een soort schadevergoeding, uitgekeerd boven op de sociale uitkeringen. Kan de minister dit bevestigen? Kan de minister ervoor zorgen dat die wachtende TBS'ers gewoon geen

cent meer krijgen voor het wachten op een behandeling of het staan op een wachtlijst? Als de minister dit niet wil of kan, wil de regering dan ook een schadevergoeding geven aan al die burgers die op andere wachtlijsten voor behandeling of opname staan, zoals het geval is bij psychiatrische inrichtingen, ziekenhuizen en gehandicapteninstellingen. Voor ons geldt: gelijke monniken, gelijke kappen.

Minister **Korthals**: Ook ik vind het een onverteerbare situatie. Bij het nieuwe wetsvoorstel hebben wij er dan ook hard aan gewerkt om hier verandering in te brengen. Dat wetsvoorstel is onder andere nogal opgehouden door de discussie over het beginsel. De CDA-fractie heeft daarbij tot het laatste moment vastgehouden aan het hanteren van het principe van de eigen bijdrage. Uiteindelijk heeft zij, omdat zij het zo belangrijk vond, toch maar voor het wetsvoorstel gestemd.

De heer **Rietkerk** (CDA): Ik heb bewust geen brieven van het Kamerlid Korthals aangehaald, die ook een aantal uitspraken heeft gedaan over de rechtvaardigheid van een aantal sociale uitkeringen die gedetineerden in de gevangenis krijgen. Daar wil ik het nu niet over hebben, maar ik had toch behoefte om dit even te zeggen.

Minister **Korthals**: Ik waardeer dat zeer sympathieke gebaar van de heer Rietkerk.

De informatiehuishouding van het ministerie van Justitie is zodanig dat van alle mensen die in een gevangenis zitten de informatie wordt verstrekt aan het LISV. Dat gebeurt dus al. Alleen bij de ABW zit dat wat anders, maar daaraan wordt op het ogenblik hard gewerkt.

Er wordt geprobeerd de uitkering van de TBS-bonus-extra zoveel mogelijk te voorkomen door het tot stand brengen van steeds meer tbs-klinieken. Dat gaat, zoals u weet, op het ogenblik ook vrij goed. Ondertussen is door de rechter de termijn teruggebracht. Op grond daarvan worden er schadevergoedingen uitgekeerd. Ik ga niet over schadevergoeding voor andere wachtlijsten. Ik ben geen voorstander van juridisering van onze samenleving, zoals de heer Rietkerk weet.

De heer **Rietkerk** (CDA): Als u de

Korthals

vergoeding aan degenen die op een tbs-wachtlIJst staan niet wilt schrappen, moeten mensen die eenzelfde soort behandeling in een psychiatrische inrichtingen nodig hebben en die ook lang moeten wachten, toch ook een schadevergoeding krijgen? Dat is gelijke monniken, gelijke kappen.

Minister **Korthals**: Dat is niet waar. Dit gaat om mensen die ondertussen daardoor langer in de gevangenis zitten. Daarvoor krijgen ze een schadevergoeding.

Vragen van het lid Buijs aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport over de situatie in de thuiszorg in Utrecht.

□

De heer **Buijs** (CDA): Voorzitter. Mijn excuses voor mijn enigszins omfloerste stemgeluid. Dit heeft overigens niets met het onderhavige onderwerp te maken.

Er is flink wat extra geld voor de thuiszorg beschikbaar gesteld. Het aantal uren zorg is sterk toegenomen, de wachtlijsten zijn gedaald en er zijn prachtige monitoringsrapporten opgesteld. Kortom, het gaat steeds beter in de thuiszorg. Er zijn echter ook instellingen die aan het succes ten onder gaan. Inmiddels is de vierde thuiszorgorganisatie op rij in grote financiële problemen geraakt, namelijk Vitras. Zij bevindt zich aan de rand van het faillissement en heeft het CTG om 9 mln gulden steun gevraagd. Deze organisatie heeft 2300 werknemers en 40.000 cliënten.

1. Wat gaat de staatssecretaris doen aan deze kwestie?

2. Had dit niet voorkomen kunnen worden? Wie houdt er toezicht? Er wordt al zeer veel gemonitord. De staatssecretaris is op de hoogte van bijna elk detail van de thuiszorgorganisaties. Er zijn prachtige rapporten verschenen. Blijkbaar wordt er op dit punt niet gemonitord. Wat is de rol van het zorgkantoor en wat is de rol van het CTG?

3. Hoe is het bij de andere thuiszorgorganisaties? Ik begin mij zorgen te maken. Zijn er nog meer verrassingen te verwachten?

4. Ik hoor graag de gedachten van de staatssecretaris over de marktwerking die in deze branche op dit

moment volop in gang is gezet. Is dit maatschappelijk verantwoord ondernemen de bedoeling van de staatssecretaris? Heeft de staatssecretaris ideeën over beter toezicht? Hoe is bij de private uitvoering de publieke waarborging geregeld in de ogen van de staatssecretaris?

5. Kan de staatssecretaris de garantie geven dat de thuiszorg voor cliënten niet in gevaar komt in de komende tijd?

□

Staatssecretaris **Vliegenthart**: Voorzitter. De heer Buijs schetst terecht een aantal positieve ontwikkelingen die zich op het vlak van de thuiszorg in de afgelopen tijd hebben voltrokken. Het gaat inderdaad steeds beter. De wachtlijsten worden korter, er wordt meer zorg geleverd en heel veel instellingen functioneren goed. Dat neemt niet weg dat een aantal instellingen in de problemen is gekomen. Het is daarom goed te kijken naar de oorzaak daarvan. Bij de instelling Vitras, waar de heer Buijs over spreekt, gaat het om een niet goed verwerken van een stapeling van fusies in de afgelopen jaren. Er is vorig jaar een nieuwe directie aangetreden, die is gaan kijken hoe de stand van zaken was bij de desbetreffende instelling. Daarbij is een groot deel van deze problematiek geleidelijk steeds verder boven tafel gekomen. De desbetreffende instelling heeft eind december contact opgenomen met het CTG om te overleggen over de kwestie en steun te krijgen voor het oplossen van de problematiek.

De heer Buijs heeft gevraagd wat wij gaan doen. Wij zijn daar al sinds enige tijd mee bezig. Ik meldde zojuist dat er eind december contact is gezocht met het CTG. Er is na overleg een plan ontwikkeld. In juli is de zaak opnieuw aan de orde geweest. Wij hebben toen aan het CTG kenbaar gemaakt dat wij willen dat de continuïteit van de zorg voor de 38.000 cliënten gewaarborgd zal blijven. Er is nader onderzoek gedaan, op basis waarvan deze week nader overleg plaatsvindt met alle betrokken organisaties – CTG, Zorgkantoor, Vitras en departement – om tot een goede en duurzame oplossing te komen. Het CTG zal aanstaande maandag in een besloten vergadering tot een besluit komen. Het CTG is hier de bevoegde

instantie om een beslissing te nemen.

De heer Buijs heeft gevraagd of dit voorkomen had kunnen worden. Het kenmerk van alle organisaties die in de problemen komen, is dat men op een zodanig laat moment inzicht heeft in de feiten en omstandigheden binnen de desbetreffende organisatie dat de problemen al te ernstig zijn om ze nog op eigen kracht op te kunnen lossen. Binnen een goed functionerende instelling komt dit niet voor, omdat men daar voldoende zicht heeft op alle aspecten, zowel op het gebied van de inkomsten als op dat van de uitgaven.

Gevraagd is of er monitoring plaatsvindt. Wij monitoren inderdaad de instellingen. De inspectie zal in onze opdracht alle instellingen waarvan wij vermoeden dat het er niet goed gaat, bekijken. Wij hebben de indruk dat er, afgezien van deze kwestie, die in de omvang van de problematiek zeer exceptioneel is, misschien nog een enkele instelling bij zal komen. Wij houden daar de vinger aan de pols. Wij zullen met alle betrokken partijen proberen ervoor te zorgen dat het goed zal gaan.

Wat is de rol van het zorgkantoor? Het zorgkantoor contracteert zorg bij de desbetreffende instellingen. Het zorgkantoor maakt dus productieafspraken, maar heeft in formele zin geen toezichthoudende taak. Het CTG stelt de budgetten vast voor de desbetreffende instellingen op grond van de productieafspraken die met de desbetreffende instellingen gemaakt worden door het zorgkantoor.

De heer Buijs eindigde met een aantal opmerkingen over de marktwerking. Ik hecht eraan te stellen dat de problemen bij Vitras niet het gevolg zijn van de marktwerking, maar van het niet goed doorvoeren van een stapeling van fusie op fusie, waarbij de gevolgen van de vorige fusie voor registratie, salarisadministratie, huisvesting en ICT niet goed werden verwerkt. Deze oorzaak van de problemen staat los van de marktwerking. Naarmate er meer ondernemerschap wordt gevraagd van instellingen, moet men transparanter functioneren, zodat dit soort dingen sneller zichtbaar worden dan in het verleden misschien het geval was.

Ik stel voor dat ik de Kamer na maandag nader informeer over de